

***LIMBA
FRANCEZA***

clasa a X-a

semestrul I

Substantivul

Substantive cu forme speciale pentru feminin

a) membri de familie (grade de rudenie)

l'homme - la femme le frère - la soeur

le père - la mère le gendre – la bru

le mari - la femme l'oncle - la tante

le fils - la fille le neveu – la nièce

le garçon - la fille le parrain - la marraine

b) nume de animale

le mouton- la brebis le cerf - la biche

(le bélier)

le boeuf- la vache le lièvre – la hase

(le taureau)

le cheval- le jument le mulet - la mule

(l'étalon)

le porc - la truie le veau - la génisse

(le verrat)

le bouc - la chèvre le gendre - la bru

le sanglier- la laie

le singe- le guenon

le chevreuil- la chevrette

b) nume de păsări

le coq - la poule

le canard- la cane

le dindon- la dinde

le perroquet- la peruche

le pigeon- la colombe

Substantive cu o singură formă pentru ambele genuri

un (une) élève un (une) enfant

un (une) camarade un (une) libraire

un (une) patriote un (une) propriétaire

un (une) secrétaire un (une) touriste

un (une) locataire un (une) violoniste

un (une) bibliothécaire un (une) pensionnaire

un (une) concierge un (une) adversaire

un (une) artiste un (une) collègue

un (une) esclave un (une) pianiste

Substantive fără formă de feminin

Aceste substantive denumesc, în general, profesii exercitate în trecut exclusiv de bărbați. Femininul acestora se precizează cu ajutorul substantivului **femme**:

un auteur - une **femme** auteur
un écrivain - une **femme** écrivain
un médecin - une **femme** médecin
un juge - une **femme** juge
un magistrat - une **femme** magistrat
un ingénieur - une **femme** ingénieur
un sculpteur - une **femme** sculpteur

Pluralul substantivelor compuse

(Le pluriel des noms composés)

Substantive care se scriu într-un singur cuvânt. Substantivele care se scriu într-un singur cuvânt formează pluralul ca și substantivele simple, primind un -s sau -x la forma de singular:

un passeport – des passeports, un gendarme – des gendarmes, un portefeuille – des portefeuilles, un portmanteau – des portmanteaux.

a) la substantivele *bonhomme* și *gentilhomme* amândouă elementele care le compun primesc semnul pluralului: *bonshommes, gentilshommes*, iar *s* din interiorul acestor cuvinte se citește *z*;

b) substantivele: *monsieur, madame, mademoiselle* fac la plural: *messieur, mesdames, mesdemoiselles*.

Atenție: substantivele *madame* și *mademoiselle* se folosesc atunci când ne adresăm persoanelor respective sau când sunt însoțite de numele de familie. În celelalte cazuri, ele sunt înlocuite prin *dame* și *demoiselle*:

Bonjour madame (mademoiselle).

Mademoiselle Gauche demeurait ici.

dar: *J'ai vu une dame et une demoiselle qui regardaient les vitrines d'un magasin.*

Adjectivul

Adjectivul este partea de vorbire care descrie un substantiv sau un pronume.

În limba franceză adjectivul se poziționează de regulă după substantivul pe care îl definește și se acordă în gen și număr cu acesta, la fel ca și în limba română.

La table est *vert*. (Masa este *verde*)

Le pantaloons est *bleu*. (Pantalonii sunt *albaștri*)

În general adjectivele feminine se formează adăugând **-e** la forma de masculin, iar pluralul se formează adăugând un **-s**:

formele adjectivului grand (mare)

	Singular	Plural
Masculin	grand	grands
Feminin	grande	grandes

Gradele de comparație la adjective pot indica ideea de mai mult:

plus [..] que

Jaques est **plus** calm **que** François. (Jaques este mai calm decât François)

mai puțin:

moins [..] que

Jaques est **moins** calm **que** François. (Jaques este mai puțin calm decât François)

sau la fel:

aussi [..] que

Jaques est **aussi** calm **que** François. (Jaques este la fel de calm ca și François)

Adjectivele neregulate sunt adjective care nu se supun regulilor obișnuite exemplificate anterior.

Pentru adjectivele a căror formă de masculin se termină în **-x**, femininul se formează schimbând **-x** cu **-se**:

ambitieux (ambitios) - ambitieuse (ambitioasă)

dangereux (periculos) - dangereuse (periculoasă)

généreux (generos) - généreuse (generoasă)

Pentru adjectivele a căror formă de masculin se termină în **-f**, femininul se formează schimbând **-f** cu **-ve**:

attentif (atent) - attentive (atentă)

impulsif (impulsiv) - impulsive (impulsivă)

naïf (naiv) - naïve (naivă)

Pentru adjectivele a căror formă de masculin se termină în **-er**, femininul se formează schimbând **-er** cu **-ère**:

cher (drag) - chère (dragă)

étranger (stăin) - étrangère (străină)

premier (prim) - première (primă)

Unele substantive a căror formă de masculin se termină într-o consoană își formează femininul prin dublarea consoanei înainte de adăugarea literei e:

bon (bun) - bonne (bună)

gros (mare) - grosse (mare)

gentil (blând) - gentille (blândă)

ADJECTIVUL DEMONSTRATIV

Adjectivele demonstrative sunt folosite pentru a specifica exact la care substantiv se face referire. Acestea sunt:

	Masculin	Feminin
Singular	ce, cet	cette
Plural	ces	

Cet se folosește înaintea unui substantiv care începe cu o vocală.

Cet ami. Acest prieten.

Adjectivul demonstrativ poate fi întărit prin adăugarea adverbelor ci sau là la substantiv:

Cet ami-là. Acest prieten (de acolo).

Cet ami-ci. Acest prieten (de aici).

ADJECTIVUL POSESIV

Adjectivul posesiv indică posesia. Acestea sunt:

Singular

	Un obiect	Mai multe obiecte	
	Masculin	Feminin	Plural
Persoana I:	mon	ma	mes
Persoana a II-a:	ton	ta	tes
Persoana a III-a:	son	sa	ses

Plural

Un obiect Mai multe obiecte

(Masculine și Feminine)

Persoana I: notre nos

Persoana a II-a: votre vos

Persoana a III-a: leur leurs

EXEMPLE:

C'est sa voiture.

Aceasta este mașina lui

Pronumele

PRONUMELE POSESIVE

Pronumele possessive difera dupa gen si numarul obiectelor posedate.

NOTA: Pronumele possessive pot include articolul hotarat (le, la, les) contractat cu prepozitiile à si de:

Il me parle de son travail et je lui parle du mien.

El imi vorbeste despre munca sa si eu ii vorbesc de a mea.

Cand sunt folosite ca pronume, nôtre si vôtre poarta accent circumflex.

Un obiect		Mai multe obiecte	
Masculin	Feminin	Masculin	Feminin
le mien	la mienne	les miens	les miennes
le tien	la tienne	les tiens	les tiennes
le sien	la sienne	les siens	les siennes
le nôtre	la nôtre	les nôtres	
le vôtre	la vôtre	les vôtres	
le leur	la leur	les leurs	

EXEMPLE:

Je conduis ma voiture et il conduit la sienne.

Conduc masina mea si el o conduce pe-a sa.

Nous prendrons nos boissons et vous prendrez les vôtres.

Luam bauturile noastre si voi le luati pe-ale voastre.

PRONUMELE Demonstrative

Limba franceza are doua tipuri de pronume demonstrative:

1. Sunt variabile si se acorda in gen si numar cu substantivul inlocuit.

EXEMPLU:

J'ai aimé tes photos et celles de Marc.

Mi-au placut fotografiile tale si **cele** ale lui Marc.

2. Exista si pronumele neutru (ceci, cela, ça, ce) care nu are gen sau numar.

EXEMPLU:

Ceci est vrai.

Asta-i adevarat.

Pronumele demonstrative pot fi impartite in doua grupuri:

1. Pronume demonstrative simple. Acestea trebuie sa fie insotite de o expresie relativa pentru a clarifica actiunea.

EXEMPLU:

Donnez-moi celui qui est sur la table (un livre).

Da-mi-o pe cea care se afla pe masa (o carte).

2. Pronumele demonstrative compuse, care se formeaza prin combinarea diferitelor pronume demonstrative variabile cu -ce sau là. Acestea sunt folosite pentru a indica persoanele sau obiectele care sunt mai aproape sau mai departe (spatial) de vorbitor.

	Singular			Plural	
	Masculin	Feminin	Neutru	Masculin	Feminin
Forma simpla celui		celle	ce	ceux	celles
Forme compuse celui-ci		celle-ci	ceci	ceux-ci	celles-ci
	celui-là	celle-là	cela	ceux-là	celles-là

EXEMPLU:

Quel gateau prenez-vous, celui-ci ou celui-là?

Care prajitura o luati, pe aceasta sau pe aceea?

Adverbul

ADVERBE DE MOD

Adverbele de mod se formeaza in mod obisnuit adaugand '-ment' la adjectiv.

1. Daca adjectivul se termina in consoana, -ment se adauga la forma feminina:

Adjectiv	Adverb
doux, douce(dulce)	doucement (dulce)
franc, franche (sincer)	franchement (sincer)
final, finale (final)	finalement (finalmente)

2. Daca adjectivul se termina in vocala, -ment se adauga la forma masculina:

Adjectiv	Adverb
absolu (absolut)	absolument(absolut)
désespéré (disperat)	désespérément(disperat)
vrai (adevarat)	vraiment(intr-adevar)
simple (simplu)	simplement(simplu)

Dar:

gai (vesel)	gaiement (vesel)
nouveau (nou)	nouvellement (din nou)
fou (nebun)	follement (nebuneste)

3. Multe adverbe au forme neregulate:

- a) Unele schimba pe e de la forma feminina a adjectivului in é inainte de a adauga -ment:

Adjectiv	Adverb
commun (comun)	communément(comun)
précis (precis)	précisément (precis)
profond (profund)	profondément(profund)
énorme (enorm)	énormément(enorm)

aveugle (orb) aveuglément (orbeste)

b) Adjectivele terminate in -ent si -antschimba in -emment si -amment.

(Nota: Aceste terminatii se pronunta -amant.)

Adjectiv	Adverb
prudent (prudent)	prudemment(prudent)
évident (evident)	évidemment(evident)
brillant (stralucitor)	brillamment(stralucitor)

Dar:

lent (incet) lentement (incet)

4. Anumite adverbe sunt complet neregulate:

Adjectiv	Adverb
bon (bun)	bien (bine)
bref (scurt)	brièvement (scurt)
gentil (gentil)	gentiment (gentil)
mauvais (rau)	mal (rau)
meilleur (mai bun)	mieux(mai bine)

5. Anumite adjective sunt folosite ca adverbe in anumite expresii:

parler bas / haut sau fort	a vorbi incet / tare
coûter/ payer cher	a costa / a plati scump
s'arrêter court	a se opri brusc
couper court	a o taia scurt
voir clair	a vedea clar
marcher droit	a merge drept
travailler dur	a munci din greu
chanter faux / juste	a canta fals / corect
sentir mauvais / bon	a mirosi urat / bine

refuser net

a refuza categoric

6. In franceza, dupa verbele care exprima faptul de a spune sau a privi, o fraza adverbiala este preferata unui adverb:

EXEMPLE:

'Tu m'écriras?' dit-il d'une seule voix.

'Imi vei scrie?' zise el dintr-o suflare.

Elle nous a regardé d'un air dédaigneux.

Ea ne-a privit cu un aer neincredator.

7. Adverbele se mai pot exprima si cu ajutorul unei prepozitii urmate de un substantiv:

sans soin fara grija

avec fierté cu mandrei

avec amour cu dragoste

ADVERBE DE TIMP

Cele mai uzuale sunt:

alors atunci après dupa

aujourd'hui astazi aussitôt cat de curand

bientôt curand d'abordmai intai

déjà deja demain maine

encore inca, mai pas encore inca nu

enfin in sfarsit hier ieri

parfois cateodata rarement rareori

souvent adesea tard tarziu

tôt devreme toujours intotdeauna

tout de suite imediat

EXEMPLE:

Tu as déjà essayé?

Ai incercat deja?

Il mange encore! El inca mananca!

Elle n'est pas encore arrivée. Ea inca n-a sosit.

ADVERBE DE LOC

Adverbele cele mai uzuale in limba franceza sunt:

ailleurs	aiurea	ici	aici
là	acolo	loin	departe
dessus	sus, deasupra	au-dessus	deasupra
dessous	sub	au-dessous	sub, dedesubt
dedans	inauntru	dehors	afara
devant	in fata(a)	derrière	in spate(le), dupa
où	unde	partout	peste tot

EXEMPLE:

Ne restez pas dehors! Nu stati afara!

Mon nom est marqué dessus. Numele meu este inscris sus.

Qu'est-ce qu'il y a dedans? Ce e inauuntru?

Passez devant! Treceti in fata!

ADVERBE DE INTENSITATE SI CANTITATE

Adverbele de intensitate si cantitate pot fi folosite cu un verb, un adjectiv sau cu un alt adverb. Cele mai uzuale sunt:

à peine	de-abia	assez	de ajuns
autant	tot atat de	beaucoup	mult
combien	cat	comme	cum
moins	mai putin	plus	mai (mult)
presque	aproape, circa	peu	putin
seulement	doar	si	daca
tant	atat	tellement	astfel, asa de

très	foarte	trop	prea (mult)
un peu	un pic		

EXEMPLE:

Vous avez assez bu!	Ati baut destul!
Il ne fait pas assez chaud!	Nu este destul de cald!
Nous avons beaucoup ri.	Am ras mult.
Comme c'est amusant!	Ce amuzant este!
Je vais un peu mieux.	Ma simt un pic mai bine.
Elle parle trop.	Ea vorbeste prea mult.
Il est très timide.	El este foarte timid.

Verbul

Prezent

Formare: rădăcina infinitivului + desinenț e specifice (ultimele cinci verbe sunt neregulate):

Infinitiv	Forme personale					
	je/j'	tu	il/elle/on	nous	vous	ils/elles
<i>parler</i>	<i>parle*</i>	<i>parles</i>	<i>parle</i>	<i>parlons</i>	<i>parlez</i>	<i>parlent</i>
<i>finir</i>	<i>finis</i>	<i>finis</i>	<i>finit</i>	<i>finissons**</i>	<i>finissez</i>	<i>finissent</i>
<i>courir</i>	<i>cours</i>	<i>cours</i>	<i>court</i>	<i>courons</i>	<i>courez</i>	<i>courent</i>
<i>attendre</i>	<i>attends</i>	<i>attends</i>	<i>attend***</i>	<i>attendons</i>	<i>attendez</i>	<i>attendent</i>
<i>vouloir</i>	<i>veux</i>	<i>veux</i>	<i>veut</i>	<i>voulons</i>	<i>voulez</i>	<i>veulent</i>
<i>avoir</i>	<i>ai</i>	<i>as</i>	<i>a</i>	<i>avons</i>	<i>avez</i>	<i>ont</i>
<i>être</i>	<i>suis</i>	<i>es</i>	<i>est</i>	<i>sommes</i>	<i>êtes</i>	<i>sont</i>
<i>aller</i>	<i>vais</i>	<i>vas</i>	<i>va</i>	<i>allons</i>	<i>allez</i>	<i>vont</i>
<i>venir</i>	<i>viens</i>	<i>viens</i>	<i>vient</i>	<i>venons</i>	<i>venez</i>	<i>viennent</i>

Perfectul compus

Formare: verbul auxiliar *avoir* sau *être* la indicativ prezent + participiul trecut. Despre acordarea acestuia vezi mai jos **Participiul trecut**. Exemple:

Infinitiv	Forme personale						
<i>parler</i>	<i>j'ai parlé</i>	<i>tu as parlé</i>	<i>il/elle/on a parlé</i>	<i>nous avons parlé</i>	<i>vous avez parlé</i>	<i>ils/elles ont parlé</i>	
<i>aller</i>	<i>je suis allé(e)</i>	<i>tu es allé(e)</i>	<i>il/elle/on est allé(e)</i>	<i>nous sommes allé(e)s</i>	<i>vous êtes allé(e)(s)*</i>	<i>ils/elles sont allé(e)s</i>	

* Se poate acorda în patru feluri cu subiectul, *vous* fiind pronume de politeț e adresat și unei singure persoane.

Ca în română, caracteristica principală a perfectului compus francez este că în naraț iune exprimă procese care se succed, despre care forma verbală sugerează că au început și s-au terminat în anumite momente, sau că au fost momentane. Exemplu: *Nous avons pris le train, nous avons voyagé pendant trois heures et nous sommes arrivés sans retard* „Am urcat în tren, am călătorit timp de trei ore și i am sosit fără întârziere”.

Deoarece auxiliarul acestui timp este la prezent, perfectul compus exprimă și procese din trecut ale căror urmări există și în momentul vorbirii: *La découverte de ce médicament a permis de prolonger notablement la vie des patients* „Descoperirea acestui medicament a permis prelungirea notabilă a vieții pacienților”.

Imperfectul

Formare: rădăcina formei de indicativ prezent, persoana I plural + desinențe specifice:

Infinitiv	Indicativ prezent, persoana plural	I Forme personale					
<i>faire</i>	<i>nous faisons</i>	<i>je faisais</i>	<i>tu faisais</i>	<i>il/elle/on faisait</i>	<i>nous faisions</i>	<i>vous faisiez</i>	<i>ils/elles faisaient</i>
<i>finir</i>	<i>nous finissons</i>	<i>je finissais</i>	<i>tu finissais</i>	<i>il/elle/on finissait</i>	<i>nous finissions</i>	<i>vous finissiez</i>	<i>ils/elles finissaient</i>